

1.1 Kommunikation

Lokal instruks

Skovbo, Sødisebakke

Dokumenttype: Lokal instruks	Titel: Instruks for: <ul style="list-style-type: none"> - Afdækning af de enkeltes kommunikative ressourcer - Hvordan viden om de enkeltes kommunikative ressourcer omsættes i daglig praksis på Skovbo. - Løbende evaluering og eventuel revidering af de enkeltes kommunikative afdækninger 	Godkendt af: Ledelsen
Anvendelsesområde: Skovbo, Sødisebakke, Region Nordjylland	Standard: 1.1 Kommunikation Standardbetegnelse: Den enkeltes kommunikative ressourcer skal afdækkes	Gældende fra: 15.05.10
Målgruppe: Leder og medarbejdere på Skovbo, Sødisebakke	Udarbejdet af: Leder og medarbejdere på Skovbo, Sødisebakke	Revision senest: I forbindelse med intern og ekstern evaluering, vil der blive taget stilling til eventuel revision af dokumentet
Nøgleord / Søgeord: Kommunikation, Skovbo, Sødisebakke		Revisionsansvarlig: Leder på Skovbo

Formål

Kommunikation er en helt elementær forudsætning for de relationer, der opstår mellem mennesker.

Derfor er det vigtigt at være opmærksom på den enkelte beboers præferencer og kompetencer i forhold til kommunikation. Formålet med beskrivelse af denne instruks er at sikre beboerne redskaber til at udtrykke ønsker og behov, hvilket forudsætter, at medarbejderne kender og forstår deres kommunikationsform og mestrer relevante kommunikationsredskaber.

Denne instruks beskriver derfor, hvordan leder og medarbejdere på Skovbo, sikrer følgende:

- o At der sker en systematisk afdækning og dokumentation af den enkeltes kommunikative ressourcer
- o At de fremtidige mål for kommunikationsudvikling er kendt af alle
- o At afdækningen altid sker i et samarbejde mellem flere fagpersoner, og at beboeren og dennes netværk inddrages i afdækningen, hvor det er muligt.
- o At der anvendes relevante faglige metoder og redskaber i kommunikationsafdækningen
- o At der sker vidensdeling og refleksion imellem medarbejderne, og at viden omsættes til konkrete handleanvisninger
- o At sikre, at der sker en løbende evaluering med et kontinuerligt fokus på udvikling af den enkeltes potentiale

Anvendelsesområde

Instruksen er rettet mod leder og medarbejdere på Skovbo og omfatter enhver, som er bosat på Skovbo.

Skovbos beboere er borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne - og en tillægsdiagnose indenfor autismspektret.

Fremgangsmåde og ansvarspersoner.

Lederen er overordnet ansvarlig for at medarbejderne kender og anvender instruksen, og at indholdet således bliver fulgt:

Afdækning:

- Afdækning af den enkelte beboers kommunikative ressourcer – herunder hvilke redskaber og faglige tilgange, der anvendes, skal beskrives i den individuelle plan. Afdækningen vil indgå som en del af det samlede grundlag for formulering af mål og delmål i handleplanen. Tilgangen beskrives ligeledes i den enkelte beboers flipmappe.
- Afdækningen sker gennem
  - Daglige observationer
  - Beboerens livshistorie
  - Beskrivelse i materiale fra SIP
  - Beboerens udviklingsprofil, der udarbejdes på baggrund af en Kuno Beller test.
  - Beskrivelser i PCD
  - Informationer fra og samarbejde med beboeren selv, pårørende, tidligere bo- og dagtilbud.
  - Et samarbejde mellem flere fagpersoner
- Afdækningen skal indeholde følgende
  - Beskrivelse af beboerens kommunikationsform – herunder ressourcer og vanskeligheder
  - Beboerens egne ønsker til kommunikation, hvis det er muligt
  - Anvisninger på, hvordan medarbejderne kommunikerer bedst med beboeren
  - Anvisninger på, hvornår medarbejderne kommunikerer bedst med beboeren
  - Anvisninger på, hvem der kommunikerer bedst med beboeren.
(Dette kan være emne-, relations- eller situationsbestemt)
  - Fremtidige mål/ideer i forhold til beboerens kommunikative udvikling
- Personalegruppen omkring den enkelte beboer er ansvarlig for planlægning af kommunikationsafdækningen. Der er på Skovbo etableret en mentorordning, således at alle nye medarbejdere har tilknyttet en mentor i 3 måneder efter opstart på Skovbo. Mentoren har til opgave at sikre, at nye medarbejdere introduceres til arbejdet samt arbejdsgange på Skovbo - herunder den personlige plan, beboernes forudsætninger for indflydelse samt beboernes foretrukne kommunikation.
- Der er på Skovbo udarbejdet en tjekliste med beskrivelse af, hvordan nye medarbejdere introduceres til arbejdet med individuelle planer – herunder kommunikationsformer i forhold til den enkelte beboer.

Kontaktpersonen er ansvarlig for:

- fremskaffelse af det nødvendige materiale
- at formidle vigtig information om beboerens kommunikative ressourcer til dennes netværk, hvilket skal ske minimum en gang årligt i forbindelse med udarbejdelse af den individuelle plan – såfremt den enkelte beboer ønsker det – eller ikke modsætter sig det.
- Udarbejdelse af afdækningen af de kommunikative ressourcer
- at indhente beboerens / de pårørendes samtykke til at inddrage andre fagpersoner i afdækningen – og til at indhente oplysninger vedrørende beboeren.
- Ved indflytning af nye beboere er lederen og kontaktpersonen ansvarlig for at indhente viden om beboerens kommunikative kompetencer og anvendte kommunikationsredskaber hos pårørende og andre relevante samarbejdspartnere.
- Ved nyindflytning påbegyndes afdækningen af de kommunikative ressourcer i forbindelse med visitationen, hvis det er muligt – og senest indenfor den første måned efter indflytning. Afdækningen drøftes løbende på gruppemøder. Afdækningen evalueres og justeres løbende og specielt på handleplansmøder, som afholdes efter behov – dog minimum 1 gang årligt.
- Afdækning af de kommunikative ressourcer i forhold til beboere, der allerede bor på Skovbo, planlægges i forbindelse med førstkommande handlemøde.
- Observationer samt gruppens drøftelser og beslutninger i forhold til kommunikation og kommunikationsredskaber skrives ind i den individuelle handleplan og i beboerens flipmappe. Gruppen har det overordnede ansvar og det aftales her, hvem der har ansvaret for beskrivelsen.

- Der er på Skovbo udarbejdet en introduktionsmappe med beskrivelse af, hvordan nye medarbejdere introduceres til arbejdet med handleplaner samt arbejdet med beskrivelse i beboerens personlige journal – PCD.
- På Skovbo skal alle medarbejdere kende til og kunne anvende følgende kommunikationsredskaber aktivt:
  - Konkret, klar tale (verbalt sprog)
  - Piktogrammer
  - Billeder
  - Konkreter
  - Kropssprog / mimik
  - Tolkning af beboernes handlinger og udtryk
  - Ligeværdig kommunikation (Gentle Teaching)
  - Berøring
  - Tegn-til-tale
  - Boardmaker
  - Pecs

Håndtering:

- Det er lederens ansvar at sikre, at medarbejderne kender og anvender indholdet i instruksen.
- I den daglige praksis er det den enkelte medarbejder på Skovbo, der har ansvaret for, at kommunikationen med den enkelte beboer sker med udgangspunkt i de aftaler og mål, der er beskrevet i den individuelle plan – og i flipmappen.
- Det er lederens ansvar at sikre, at medarbejderen har mulighed for at være klædt på til at benytte redskaberne.
- Medarbejderne på Skovbo drøfter den enkelte beboers trivsel dagligt ved overlap og på gruppemøde hver 4. uge og vurderer i denne forbindelse om målene og mulighederne for kommunikation er tilpasset beboerens ressourcer. Punktet er fast på dagsorden på gruppemøderne – og kontaktpersonen har ansvaret for forberedelse..
- I forbindelse med udarbejdelse af den individuelle plan, som sker minimum 1 gang årligt drøftes og revideres de enkelte mål og aftaler vedr. beboerens mulighed for kommunikation. De involverede medarbejdere har ansvaret for, at punktet bliver drøftet. Vurderingen foretages på baggrund af observationer og det skriftlige materiale, der foreligger fra PCD og SIP - ligeledes inddrages observationer fra dagtilbud samt de pårørende.
- Såfremt beboeren ønsker det, er det medarbejdernes opgave at sikre, at betydningsfulde oplysninger om beboerens kommunikation videregives til dennes netværk.

Dokumentation

Dokumentation af den enkelte beboers kommunikative ressourcer (afdækningen) er skriftlig og tilgængelig i:

- den individuelle plan i beboerens personlige journal på PCD
- den enkelte beboers flipmappe
- referater fra handleplansmøder og referater fra gennemgang af individuelle planer på teammøderne
- beboerens personlige journal på PCD

Dokumentation af håndtering af beboerens mulighed for kommunikation (redskaber og rammer for kommunikation) med udgangspunkt i beboerens kommunikative ressourcer findes på samme måde.

Definition af begreber.

Kommunikation:

Gennem:

- Konkret, klar tale (verbalt sprog)
- Piktogrammer
- Billeder
- Konkreter
- Kropssprog / mimik
- Tolkning af beboernes handlinger og udtryk
- Ligeværdig kommunikation (Gentle Teaching)
- Berøring

- Tegn-til-tale
- Boardmaker
- Pecs

viser beboeren, hvordan han har det og hvad han ønsker sig i situationen. Udgangspunktet for afdækningen og håndteringen af beboerens kommunikationsressourcer, er at medarbejderen ser og anerkender beboerens kommunikation - og reflekterer over sine tolkninger i journalsystem, personalemøder og på handleplansmøder.

Kuno beller – neuropsykologisk screening:

Er testmateriale, som understøtter medarbejdernes faglige vurdering af beboerens psykologiske udviklingstrin og dermed også mulighed for brugerinddragelse.

Flipmapper

Flipmapper er mapper, der er tilgængelige ved indgangen til alle beboeres lejligheder. I flipmappen er der en detaljeret beskrivelse af kommunikation, den pædagogiske tilgang, der er tilrettelagt med udgangspunkt i den enkelte beboers individuelle behov – samt en beskrivelse af den enkeltes dagsstruktur.

SIP

De sociale indikatorprogrammer (SIP) er en række dokumentationsværktøjer, der er målrettet målgruppen. Programmerne er bygget op omkring spørgeskemaer, interviews, måling af den sociale indsats samt auditforløb.

Referencer

"Gentle teaching, nænsom læring – en introduktion" af John MCGee og Marge Brown (oversættelse: GT styregruppen på Sødisebakke)

Kuno Beller i "Udviklingsalder hos voksne udviklingshæmmede", af Susanne Freltofte, forlaget Bakkedal

Neuropsykologisk screening af Susanne Freltofte på www.bakkedal.dk

De sociale indikatorprogrammer for voksne af Center for kvalitetsudvikling, Region Midtjylland.